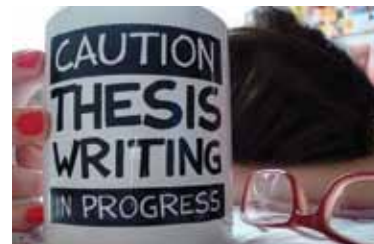

A szakdolgozatírásról dióhéjban

Az egyetem végéhez közeledve sokan aggodalommal telve gondolnak a tanulmányokat lezáró egyik legfontosabb megmérettetésre, pedig – a legtöbb dologhoz hasonlóan – a szakdolgozatírás is tanulható. Olyan kiváló könyvek segítenek ebben, mint Umberto Ecótól a „Hogyan írjunk szakdolgozatot” vagy Szabó Katalin „Kommunikáció felsőfokon” c. munkája. E művekhez hasonló célt nyilván nem tűzhetünk magunk elé, ezért itt csak felvázoljuk a szakdolgozat elkészítésével kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat.

Idő kell hozzá!

Szakdolgozatot írni időigényes feladat. Ezt az alapvetést sem az internet, sem a mindentudó webkeresők, sem más technológiai újítás nem írta felül. A téma kiválasztása után általában nem ugorhatunk egyből az írásnak, mert egy tudományos igényű közlemény gondosan kiválasztott és releváns kiindulási alapon (hipotézis) nyugszik, melynek vázát és majdani szerkezetét már jó előre ki kell dolgozni (témavázlat). Mindez elengedhetetlen ahhoz, hogy célzottan kutathassuk fel a szükséges információkat, adatokat és szakirodalmat. Maga az írás folyamata részben ezt követően, részben pedig ezekkel párhuzamosan zajlik. Nem feltétlenül kecsketet tehát a siker reményével, ha mindezt csupán egy-két hónapot (vagy hetet!) szánunk.

A jó szakirodalom = fél siker

A szakdolgozat elkészítésének minden szakaszában fontos a rendelkezésre álló *szakirodalom feltérképezése*. Már a megfelelő téma kiválasztása is az adott területen való előzetes kutakodást feltételez. Ennek segítségével nyerhetünk például képet arról, hogy mennyi és milyen minőségű szakirodalom érhető el, mennyire ismert, kutatott és feldolgozott a téma stb.

Az egyik legfontosabb kérdés tehát, hogy **hol keressünk irodalmat**? Egy téma kidolgozásának kezdeti szakaszában természetes, hogy kevés információval rendelkezünk, így olyan kereső kell, amivel könnyen és gyorsan lehet találni valamit. (Arra viszonylag hamar rá fogunk ébredni, hogy a Google-nak bizony mennyiségben és minőségben is megvannak a határai.)

A DEENK honlapján már elérhető **Ebsco Discovery Service** nevű szolgáltatás amolyan „tudományos Google”-ként is felfogható. Ez egy olyan keresőmotor, mellyel egyszerre futhatjuk át a legfontosabb *tudományos adatbázisokat*. Mivel az egyes források *teljes szövegét* is átfésüli, a keresőbe szinte bármit beírhatunk, jó eséllyel lesz találat. A találatok precízen szűrhetők: kiemelhetjük a letölthető anyagokat, a lektorált tudományos cikkeket, de még a DEENK-ben található könyveket is. Kiterjedt tárgyszókészlete van, mellyel igen hatékonyan kapcsolja össze a hasonló tartalmú irodalmat. Az EDS azonban zömmel idegen nyelvű adatbázisokban keres, így elsősorban akkor hatásos, ha *nem magyar nyelvű* anyagra vadászunk.

Akkor sincs azonban baj, ha témánkhoz elsősorban magyar nyelvű szakirodalom kell. A megújult **ODR-keresővel** a legfontosabb magyar adatbázisokban (*MATARKA, HUMANUS* stb.), egyetemi repozitóriumokban (*DEA, Corvinus Kutatások*) és katalógusokban kereshetünk. Nem olyan „profi”, mint az EDS, a találatokból is kevesebb tölthető le, mégis nagy segítség a megfelelő szakirodalom elérésében.

Amint egyre jobban megismerjük kutatásunk tárgyát, keresőkérdéseinket is precízebben tudjuk megfogalmazni. Ilyenkor célszerű(bb) speciális tudományterületi bibliográfiákat (*PubMed, Scopus* stb.), gyűjteményeket (*Jstore, Science Direct* stb.) böngészni. Ezek között szép számmal találunk ún. **open access** adattárakat is, melyek *ingyen kínálják nekünk* a magas színvonalú tudományos irodalmat.

Megfelelő hivatkozás – sok múlik rajta

A tudományos kritériumoknak megfelelni szándékozó esszé – és a szakdolgozat ilyen – egyik legfontosabb ismérve a használt források pontos és akkurátus feltüntetése. Jó hivatkozást készíteni azonban egyrészt nem is olyan egyszerű, másrészt meglepően sok időt vesz igénybe. Szerencsére több olyan program létezik, melyekkel – nem túlzás – néhány kattintással elkészíthetjük a dolgozat bibliográfiáját, ráadásul a kutatás során felgyűlt irodalmat is tárolhatjuk bennük. A legismertebb ezek közül az **Endnote** és a **Refworks**, amelyekről egy korábbi cikk szólt részletesen.

Irány a könyvtár – irány a DEENK

Ez szintén afféle alapigazság, mert a könyvtár nélkül nehéz lesz jó szakdolgozatot írni. Egyrészt ott vannak a fenti források, amelyek legtöbbjéhez csak a könyvtár olvasói férnek hozzá. Másfelől pedig a könyvtárosok, akik szakszerű segítséget nyújtanak ezen eszközök használatában, és még *kurzusokat is szerveznek* annak érdekében, hogy az első tudományos munkánk olyan legyen, amire valóban büszkék lehetünk.

Az Egyetemi Életben eddig megjelent cikkeink elérhetők a DEA-ban.